

شيوه نامه ي اجرائي

براي

آمين نامه ي دوره ي دکترا (Ph.D)

دانشگاه مازندران

دانشگاه مازندران

به شيوه ي آموزشي - پژوهشي

مصوب نهایی جلسه ی ۷۷۵، تاریخ ۱۳۸۹/۰۸/۰۸

شورای برنامه ریزی آموزش عالی

ابلاغ شده به شماره ی ۵۷۲۰۹/۲۱، تاریخ ۱۳۸۹/۰۹/۱۷

دانشگاه مازندران

فهرست مطالب

۴	مقدمه.....
۴	ماده‌ی ۱. تعاریف.....
۵	ماده‌ی ۲. تعریف دوره.....
۵	ماده‌ی ۳. مدت دوره.....
۶	ماده‌ی ۴. شرایط پذیرش.....
۶	۴-۱. آزمون دکترا.....
۷	۴-۲. احراز توانایی در زبان خارجی.....
۸	ماده‌ی ۵. مراحل دوره.....
۸	۵-۱. مرحله‌ی آموزشی.....
۱۰	۵-۲. مرحله‌ی پژوهشی.....
۱۰	ماده‌ی ۶. واحدهای دوره.....
۱۱	ماده‌ی ۷. موضوع رساله.....
۱۲	ماده‌ی ۸. مدرّس، استاد راهنما و مشاور.....
۱۵	ماده‌ی ۹. ارزیابی جامع.....
۱۵	۹-۱. شرایط شرکت در ارزیابی جامع.....
۱۵	۹-۲. دستورالعمل برگزاری ارزیابی جامع.....
۱۸	ماده‌ی ۱۰: تصویب پیشنهاد (طرح پیشنهادی رساله).....
۲۰	ماده‌ی ۱۱. ارزیابی رساله (دفاع از رساله).....
۲۰	۱۱-۱. شرایط ارزیابی رساله.....
۲۲	۱۱-۲. کیفیت ارزیابی رساله.....
۲۴	ماده‌ی ۱۲. دانش آموختگی.....
۲۴	ماده‌ی ۱۳. تخلف علمی.....
۲۵	ماده‌ی ۱۴. محرومیت از تحصیل.....
۲۵	ماده‌ی ۱۵. سایر موارد.....
۲۷	ماده‌ی ۱۶.....

مقدمه

رشد پر شتاب علم و فناوری و تحولات عظیم اجتماعی و اقتصادی به خصوص اهداف برنامه‌های توسعه و سند چشم‌انداز بیست ساله‌ی جمهوری اسلامی ایران، شرایطی را برای دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی پدید آورده‌است که وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای ایجاد تحول راهبردی در علم و فناوری و توجه بیشتر به پژوهش، تربیت نیروهای متعهد، متخصص و ماهر را از طریق تنوع در شیوه‌ی پذیرش دانشجو در دوره‌ی دکترا در صدر اولویت‌های کاری خود قرار داده‌است.

برای نیل به اهداف پیش روی، آخرین آیین‌نامه‌ی آموزشی دوره‌ی دکترا، مورد تجدید نظر قرار گرفت و در نهایت، پس از جمع‌آوری نظریه‌های کارشناسی و بررسی در جلسات مختلف کار گروه آموزشی، آیین‌نامه‌ی جدید دوره‌ی دکترا، به دو شیوه‌ی «آموزشی-پژوهشی» و «پژوهشی» تدوین شد. لازم به تأکید است که برگزاری هر یک از شیوه‌ها، صرفاً با مجوز شورای گسترش آموزش عالی مجاز خواهد بود؛ البته در شیوه‌ی پژوهش محور، طرح‌های پژوهشی، پس از تصویب در کمیته‌های تخصصی و تعیین کارفرمای مشخص و پیش بینی اعتبارات آن که باید از اعتبارات خارج از مؤسسه تأمین شده‌باشد، اجرا خواهد شد.

ماده‌ی ۱. تعاریف

برای رعایت اختصار، تعاریف زیر در این شیوه نامه به کار می‌رود:

۱. وزارت: منظور وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.
۲. دوره‌ی دکترا: منظور دوره‌ی دکترای تخصصی (Ph.D) است.
۳. دانشگاه: منظور «دانشگاه مازندران» است که مطابق مقررات وزارت، مجاز به برگزاری دوره‌ی دکتراست.
۴. دانشکده: هر یک از دانشکده‌های دانشگاه مازندران است که طبق مقررات، دانشجوی دوره‌ی دکترا می‌پذیرند.
۵. دانشجو: فردی که در یکی از رشته‌های دوره‌ی تحصیلی دکترای تخصصی برابر ضوابط، پذیرفته شده، ثبت نام کرده و مشغول به تحصیل است.
۶. دانش‌آموخته: فردی که یکی از دوره‌های تحصیلی را با موفقیت به پایان رسانده و برابر ضوابط معین، گواهی یا مدرک تحصیلی مربوط را دریافت کرده است.
۷. استاد راهنما: یکی از اعضای هیأت علمی دارای مدرک دکتری است که مسؤولیت راهنمایی دانشجو را در انجام رساله به عهده دارد و از میان اعضای هیأت علمی دانشگاه (با خارج از دانشگاه با مجوز دانشگاه مبدأ) انتخاب می‌شود.
۸. استاد مشاور: یکی از اعضای هیأت علمی است که مسؤولیت مشاوره‌ی دانشجو را در انجام پروژه، پایان‌نامه و یا رساله به عهده دارد و از میان اعضای هیأت علمی همان مؤسسه و یا متخصصان خارج از مؤسسه انتخاب می‌شود.

۹. **مدرّس:** فردی که به آموزش و مهارت‌آموزی در یک مؤسسه به‌صورت تمام وقت، نیمه وقت یا پاره وقت اشتغال دارد.

۱۰. **برنامه‌ی درسی:** مجموعه‌ی به‌هم پیوسته‌ای از دروس و فعالیت‌های هر رشته‌ی تحصیلی است که اهداف مشخصی را دنبال می‌کند.

۱۱. **واحد درسی:** مقدار مفاهیم یا مهارت‌هایی که برای فراگیری دانشجو در طول یک نیم‌سال تحصیلی یا زمان معادل آن در نظر گرفته می‌شود. هر واحد درسی نظری ۱۶ ساعت؛ عملی یا آزمایشگاهی ۳۲ ساعت؛ کارگاهی یا عملیات میدانی (بازدید علمی) ۴۸ ساعت؛ کارورزی یا کار در عرصه ۶۴ ساعت و کارآموزی ۱۲۰ ساعت در طول یک نیم‌سال تحصیلی یا دوره‌ی تابستانی و طبق برنامه‌ی درسی مصوّب اجرا می‌شود.

۱۲. **گروه آموزشی:** بنیادی‌ترین واحد علمی مؤسسه، متشکل از تعدادی عضو هیأت علمی است که دارای تخصص مشترک در یک رشته‌ی علمی هستند.

۱۳. **آیین‌نامه:** آیین‌نامه‌ی دوره‌ی دکتراست.

۱۴. **پیشنهاد:** طرح پیشنهادی رساله‌ی دانشجوی دوره‌ی دکتراست.

۱۵. **رساله:** بخشی از شیوه‌ی آموزشی-پژوهشی است که در یک زمینه‌ی مشخص رشته‌ی تحصیلی و با راهنمایی استاد راهنما انجام می‌شود.

۱۶. **هیأت داوران:** منظور هیأتی است که ارزیابی نهایی رساله‌ی دانشجو را در دوره‌ی دکترای بر عهده دارد.

۱۷. **شورا:** منظور شورا یا شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه مازندران در شیوه‌ی آموزشی-پژوهشی است.

مادّه‌ی ۲. تعریف دوره

دوره‌ی دکترای بالاترین دوره‌ی تحصیلی آموزش عالی است که به اعطای مدرک تحصیلی می‌انجامد و رسالت آن تربیت افرادی است که با نوآوری در زمینه‌های مختلف علوم و فناوری در رفع نیازهای کشور و گسترش مرزهای دانش مؤثر باشند. این دوره به دو شیوه‌ی «آموزشی-پژوهشی» و «پژوهشی» برگزار می‌شود.

تبصره: این شیوه‌نامه برای اجرای شیوه‌ی «آموزشی-پژوهشی» است.

مادّه‌ی ۳. مدت دوره

مدت مجاز تحصیل در دوره‌ی دکترای در شیوه‌ی «آموزشی-پژوهشی» حداقل سه سال و نیم و حداکثر چهار سال و نیم است و در صورت ضرورت به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه ذیربط، می‌توان حداکثر تا یک نیم‌سال تحصیلی بدین مدت افزود. این افزایش باید حداکثر تا دوهفته قبل از شروع نیم‌سال مورد درخواست، به‌صورت کتبی توسط دانشکده‌ی مربوط به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام شود.

۳-۱. براساس تبصره‌ی «۲۰» آیین‌نامه‌ی دوره‌ی دکترا «در صورتی که دانشجو بنا به عللی خارج از اختیار خود و یا بروز مشکلات غیرقابل پیش‌بینی، در حداکثر مدت مجاز، موفق به اتمام تحصیل نشود، به پیشنهاد استاد راهنمای دانشجو و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، شورای بررسی موارد خاص بر حسب مورد با حضور استاد راهنما، وضعیت دانشجو را بررسی می‌کند و متناسب با فعالیت‌های کمی و کیفی و علمی دانشجو، در مورد مدت و نحوه‌ی ادامه‌ی تحصیل یا اخراج او تصمیم‌گیری خواهد کرد. بر این اساس، مدت مذکور جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو محسوب می‌شود».

۳-۲. برای استفاده از امتیاز بند «۳-۱» این ماده، دانشجو باید حداقل چهار هفته قبل از اتمام سنوات تحصیلی، تقاضای خود را به استاد راهنما تسلیم نماید تا به تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه برسد، بعد از تأیید، دانشکده درخواست مذکور را حداکثر ظرف دو هفته برای طرح در شورای بررسی موارد خاص، به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال کند. دانشگاه ضمن تفویض اختیار به معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه برای تصمیم‌گیری در باره‌ی ارسال درخواست به شورای بررسی موارد خاص، مقرر می‌نماید که دانشجو در صورت دریافت سنوات از شورای مذکور، ملزم به پرداخت شهریه متناسب با همان نیمسال تحصیلی است و دریافت هرگونه خدمات دانشجویی نیز مستلزم پرداخت هزینه‌ی مربوط است.

ماده‌ی ۴. شرایط پذیرش

برای ورود به دوره‌ی دکترا احراز شرایط زیر الزامی است:

الف) احراز شرایط عمومی ورود به آموزش عالی.

ب) داشتن مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد یا دکترای حرفه‌ای از یکی از دانشگاه‌های داخل یا خارج از کشور که حسب مورد به تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده‌باشد.

پ) احراز صلاحیت علمی برای ورود به رشته‌ی مورد نظر از طریق آزمون و مصاحبه.

ت) احراز توانایی در زبان خارجی.

۴-۱. آزمون دکترا

آزمون دکترا در دو مرحله انجام می‌شود:

مرحله‌ی اول) آزمون کتبی سنجش علمی از سوی سازمان سنجش آموزش کشور.

مرحله دوم) ارزیابی تخصصی دانشگاه: ارزیابی تخصصی می‌تواند به صورت کتبی یا مصاحبه (شفاهی) باشد. معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه، نحوه‌ی ارزیابی تخصصی و امتیاز هر یک از بخش‌های آن (سوابق داوطلبان، اعم از آموزشی، پژوهشی و شفاهی/ مصاحبه) و مدارک مورد نیاز را در زمان مناسب به اطلاع داوطلبان می‌رساند.

تبصره‌ی ۱: ارزیابی تخصصی به صورت کتبی بر اساس تصمیمات گروه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی و شورای دانشگاه انجام می‌گیرد و ارزیابی تخصصی به صورت مصاحبه توسط کمیته‌ی مصاحبه‌کننده انجام می‌گیرد و اعضای این کمیته عبارتند از: (۱) مدیر گروه تحصیلات تکمیلی یا نماینده‌ی وی؛ (۲) نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشکده (دانشگاه) (بدون حق رأی)؛ (۳) اعضای هیأت علمی واجد شرایط راهنمایی دانشجویان هر رشته-گرایش در سال مورد نظر، به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی گروه.

تبصره‌ی ۲: شرکت کلیه‌ی متقاضیان در ارزیابی تخصصی، الزامی است.

۲-۴. احراز توانایی در زبان خارجی

توانایی دانشجوی در به‌کارگیری زبان خارجی به دو صورت احراز می‌گردد و ارائه‌ی گواهی آن، شرط لازم برای درخواست مجوز ارزیابی جامع است:

الف) از طریق آزمون‌های زبان سازمان سنجش آموزش کشور و کسب حداقل امتیاز به شرح ذیل:

۴۵۰	TOEFL
۴۵۰	TOLIMO
۵/۵	IELTS
۵۰	MSRT

ب) از طریق آزمون‌های زبان خارجی مصوب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه و کسب امتیاز به شرح ذیل:

رشته‌های آموزش زبان انگلیسی و زبان و ادبیات انگلیسی: ۸۰ به بالا	آزمون دانشگاه‌های منتخب: دانشگاه مازندران، تربیت مدرس، تهران، شهید بهشتی، شیراز، فردوسی و سایر دانشگاه‌ها به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه.
سایر رشته‌ها: ۵۰ به بالا	

تبصره: استفاده از امتیاز بند «ب» ماده‌ی «۴-۲» صرفاً به تشخیص و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه وابسته است. بنابراین، برای اجرای آن لازم است هریک از گروه‌ها مصوبه‌ی تحصیلات تکمیلی خود در این باره را از طریق دانشکده به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام نمایند.

۴-۲-۱. احراز توانایی دانشجویان خارجی در به‌کارگیری زبان فارسی، الزامی است. گروه آموزشی باید پیشنهادات مصوب خود در خصوص جزئیات نحوه‌ی احراز این توانایی را زیر نظر گروه زبان و ادبیات فارسی برای تصویب نهایی به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید.

۴-۲-۲. دانشجویانی که جز از طریق آزمون نیمه متمرکز سازمان سنجش آموزش کشور یا آزمون دانشگاه پذیرفته می‌شوند، مانند استعدادهای درخشان و بورسیه‌های وزارت و... در احراز توانایی به‌کارگیری زبان خارجی ملزم به رعایت مفاد «بخش ۴-۲ ماده‌ی ۴» قبل از درخواست مجوز ارزیابی جامع هستند.

۴-۲-۳. به استناد نامه‌ی شماره‌ی ۲۱/۳۵۳۸، مورخ ۱۳۸۵/۱۰/۲۳ معاون محترم آموزشی وزارت عتف، کسب ۸۰ درصد امتیاز از ماده‌ی «۴-۲» این شیوه‌نامه برای استفاده‌کنندگان از «سه‌میه‌ی ایثارگران»، مورد قبول است.

۴-۲-۴. دانشجویانی که در بدو ورود به دوره‌ی دکترا، حد نصاب نمره‌ی زبان خارجی (۴-۲ ماده‌ی ۴) را احراز نموده‌باشند، به شرط آن که بیش از یک سال از تاریخ آن نگذشته‌باشد، نمره‌ی آنان مورد قبول بوده و مجاز به شرکت در ارزیابی جامع هستند.

۴-۲-۵. احراز توانایی در زبان خارجی برای دانشجویان متقاضی استفاده از فرصت مطالعاتی، تابع «شیوه‌نامه‌ی اجرایی فرصت تحقیقاتی کوتاه‌مدت در داخل و خارج از کشور» است که توسط سازمان امور دانشجویان وزارت عتف اعلام می‌گردد.

ماده‌ی ۵. مراحل دوره

دوره‌ی دکترا به شیوه‌ی «آموزشی- پژوهشی» به دو مرحله تقسیم می‌شود: (۱) آموزشی (۲) پژوهشی.

۵-۱. مرحله‌ی آموزشی

مرحله‌ی آموزشی با پذیرفته‌شدن داوطلب آغاز می‌گردد و: الف) باگذراندن دروس دوره؛ ب) تصویب پیشنهاد؛ ج) قبولی در ارزیابی جامع پایان می‌یابد. تصویب پیشنهاد و ارزیابی جامع منوط به یکدیگر نیستند (ماده‌ی ۹ و ۱۰).

۵-۱-۱. تشکیل کلاس درس دوره‌ی دکترا حداقل با ۲ دانشجو مجاز است.

تبصره‌ی ۱: در صورتی که اعلام ظرفیت پذیرش دانشگاه بیش از «۱» نفر بوده، ولی دانشجو پذیرفته‌نشده‌باشد، حق‌التدریس برای یک دانشجو به صورت کامل پرداخت گردد.

تبصره‌ی ۲: در شرایط اضطراری، تشکیل کلاس با یک نفر به شرط اعمال ضریب کاهشی حق‌التدریس، به تشخیص معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه و صدور مجوز کتبی امکان‌پذیر است.

۵-۱-۲. هر عضو هیأت علمی مجاز به تدریس حداکثر نیمی از واحدهای آموزشی دانشجویان ورودی هر سال تحصیلی است.

۵-۱-۳. گروه‌های آموزشی موظفاند برنامه‌ی دروس ۳ و ۴ واحدی را حداقل در دو نوبت و در دو روز در هفته ارائه نمایند.

۵-۱-۴. با توجه به این‌که پذیرش دانشجو منوط به موافقت کتبی یکی از اعضای هیأت علمی واجد شرایط برای هدایت دانشجویست، دانشجوی پذیرفته‌شده از بدو ورود، زیر نظر عضو هیأت علمی مربوط به‌عنوان استاد راهنما، فعالیت آموزشی و پژوهشی خود را آغاز نموده و ادامه خواهد داد.

تبصره: چنان‌چه حداکثر تا دو نیمسال پس از شروع تحصیل دانشجو، استاد راهنما بنابه دلایلی از هدایت دانشجو منصرف شود، باید تقاضای کتبی خود را با توضیحات لازم به گروه ارائه نماید تا موضوع در گروه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده بررسی و تصمیم‌گیری شود.

۵-۱-۵. در ارائه‌ی دروس دوره‌ی دکترا لازم است عناوین، سرفصل‌ها و مدرّسان، براساس مصوّبات شورای عالی برنامه‌ریزی، طرح پیشنهادی گروه به تحصیلات تکمیلی دانشگاه برای اخذ مجوز و مفاد «الف» بند «۸-۸» ماده‌ی «۸» این شیوه‌نامه عمل شود. به‌کارگیری مدرّسان مدعو، منوط به ارسال دلایل توجیهی گروه و مستندات احراز شرایط مدرّس به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه و اخذ مجوز از آن مدیریت است.

۵-۱-۶. برگزاری دروس دکترا به‌صورت معرفی به استاد مجاز نیست.

۵-۱-۷. در صورت ارائه‌ی درس سمینار، دانشجویان باید یک سخنرانی از نتیجه‌ی مطالعات خود در این درس را در دانشکده‌ی مربوط با نظارت گروه آموزشی ارائه دهند. موضوع سمینارها نیز باید در راستا و هماهنگ با موضوع رساله باشد.

۵-۱-۸. با توجه به ماهیت دوره‌ی آموزشی و ضرورت برگزاری به‌موقع ارزیابی جامع، ارائه‌ی نمره‌ی درس نباید مشروط به ارائه‌ی مقاله‌ی علمی-پژوهشی (اعم از پذیرش یا چاپ) یا ترجمه‌ی بخشی از یک کتاب در طول نیمسال گردد.

۵-۱-۹. استاد هریک از دروس دوره‌ی دکترا موظف است نمره‌ی درس مربوط را حداکثر تا دو ماه بعد از زمان برگزاری امتحان و درس سمینار را در طول سه ماه بعد از پایان امتحانات همان نیمسال از طریق سیستم اتوماسیون آموزشی اعلام و قطعی نماید. در غیر این صورت، ثبت نمره منوط به حضور استاد درس در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه و تصمیم‌گیری آن شورا است.

تبصره: تغییر نمره فقط تا قبل از قطعی شدن آن امکان‌پذیر و در غیر این صورت، ممنوع است.

۵-۱-۱۰. گروه‌های مجری دوره‌ی دکترا برای تحقق اهداف ذیل، موظفاند حداقل هر چهار سال یکبار برنامه‌ی درسی و محتوای دروس دوره را مطابق با مقررات، بازنگری و به معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه پیشنهاد نمایند:

الف) به روز کردن محتوای دروس در پیوند با تحولات علوم و فناوری.

ب) انطباق برنامه‌های درسی با نیازهای علمی و فنی کشور.

پ) استفاده از منابع علمی و نرم‌افزارهای تخصصی جدید.

ت) به‌کارگیری شیوه‌های نوین آموزشی.

۵-۲. مرحله‌ی پژوهشی

مرحله‌ی پژوهشی به‌صورت رسمی بعد از مرحله‌ی آموزشی، قبولی در ارزیابی جامع و دفاع از پیشنهاد (طرح پژوهشی رساله) آغاز می‌شود و با دفاع از رساله به پایان می‌رسد.

۶-۱. ماده‌ی ۶. واحدهای دوره

مجموع واحدهای دوره‌ی دکترا ۳۶ واحد است که در شیوه‌ی «آموزشی-پژوهشی» ۱۶ تا ۱۸ واحد آن، آموزشی و ۲۰ تا ۲۰ واحد آن، پژوهشی (رساله) است.

۶-۱. واحدهای آموزشی به‌منظور تسلط بر مفاهیم نوین هر رشته و تقویت توان علمی دانشجو برای اجرای فعالیت‌های پژوهشی با نظر استاد راهنما و براساس برنامه‌ی درسی مصوب هر رشته انتخاب می‌شود. در صورت نیاز به تعریف درس جدید، اقدامات لازم باید مطابق با مقررات مربوط از طریق گروه آموزشی انجام گیرد.

۶-۲. در شرایط خاص و در صورت نیاز، به تشخیص استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه ذیربط و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، دانشجویان رشته‌های غیرمرتبط موظفاند علاوه بر واحدهای آموزشی مصوب، حداکثر ۶ واحد از درس‌های دوره‌های تحصیلات تکمیلی را به‌عنوان درس‌های جبرانی با حداقل نمره‌ی «۱۲» بگذرانند. گذراندن این درس‌ها اجباری است، اما در میانگین نمره‌های دانشجو محاسبه نمی‌گردد. گروه موظف است درس‌های جبرانی هر دانشجو را در نیمسال اول تحصیلی به‌طور دقیق مشخص نماید و برنامه‌ریزی باید به‌نحوی صورت‌گیرد که دانشجو این درس‌ها را حداکثر تا پایان نیمسال دوم اخذ نماید.

تبصره: دانشجو باید هزینه‌ی اخذ دروس جبرانی را طبق تعرفه‌ی هیأت امناء و برحسب سال ورود پرداخت نماید.

۳-۶. دروس جبرانی مذکور در بند «۲-۶» الزاماً باید از واحدهای دوره‌ی کارشناسی ارشد رشته‌ی مربوط و به شرط حضور دانشجویان در کلاس‌های ارشد ارائه شود.

۴-۶. در صورتی‌که دروس جبرانی در دوره‌ی کارشناسی ارشد ارائه نشود، تشکیل کلاس‌های یاد شده، تابع ضوابط تشکیل کلاس دوره‌ی دکترا خواهد بود.

۵-۶. زمان استفاده‌شده برای دروس جبرانی به شرط أخذ ۶ واحد، حداکثر به مدت یک نیمسال در سقف سنوات تحصیلی دانشجو محاسبه نمی‌شود.

۶-۶. دانشجویان شاغل به تحصیل در دانشگاه‌های خارج از کشور که از سوی وزارت عتف و براساس قوانین و مقررات مربوط برای ادامه‌ی تحصیل به دانشگاه معرفی می‌شوند، در صورت پذیرش، واحدهای درسی رشته‌ی مربوط را باید به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی گروه بگذرانند. این دسته از دانشجویان نیز تابع تمامی مواد و تبصره‌های این شیوه‌نامه هستند.

۷-۶. دانشجو در مرحله‌ی آموزشی، موظف است در هر نیمسال حداقل ۶ و حداکثر ۱۰ واحد انتخاب نماید؛ مگر آن‌که واحدهای باقیمانده کمتر از ۶ واحد باشد. در صورت أخذ همزمان درس‌های جبرانی، این تعداد تا سقف ۱۴ واحد قابل افزایش است.

۸-۶. حداقل نمره‌ی قبولی در هر درس ۱۴ از ۲۰ و میانگین قابل قبول نمره‌ها در همه‌ی درس‌ها ۱۶ از ۲۰ است. این میانگین براساس نمره‌های درس‌های أخذشده محاسبه می‌گردد و در صورتی‌که کمتر از ۱۶ باشد، دانشجو مجاز است با نظر استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه و با پرداخت هزینه‌های برابر با دروس جبرانی، درس‌هایی را که دارای نمره‌ی کمتر از ۱۶ هستند یا درس‌هایی از میان دروس مصوّب را علاوه بر سقف واحدهای دوره، برای جبران میانگین کل، حداکثر در یک نیمسال تحصیلی أخذ نماید و بگذرانند.

۹-۶. أخذ دروس اختیاری مرتبط با رساله‌ی دانشجو با پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه بر اساس برنامه‌ی مصوّب از سایر گروه‌های آموزشی، بلامانع است.

۱۰-۶. حداکثر طول دوره‌ی آموزشی ۳ نیمسال تحصیلی است. گروه‌های آموزشی موظف به ارائه‌ی کلیه‌ی دروس در طول نیمسال‌های مذکور و دانشجویان موظف به أخذ آن‌ها در همان نیمسال‌های تعیین شده‌اند.

ماده‌ی ۷. موضوع رساله

۷-۱. دانشجو موظف است تا پایان نیمسال اول تحصیلی موضوع / زمینه‌ی پژوهشی رساله‌اش را با نظر استاد راهنما (بند ۴-۱-۵) تعیین کند و بعد از تصویب در شورای تحصیلات تکمیلی گروه، فعالیت پژوهشی را آغاز نماید.

تبصره: دانشجو موظف است با توجه به موضوع / زمینه‌ی پژوهشی رساله، پیشنهاد (طرح پژوهشی رساله) را تا پایان نیمسال سوم و براساس مفاد ماده‌ی «۱۰» این شیوه‌نامه به تصویب برساند.

ماده‌ی ۸. مدرّس، استاد راهنما و مشاور

مسئولیت راهنمایی هر دانشجو از نخستین نیمسال تحصیلی بر عهده‌ی استاد راهنماست که به درخواست دانشجو از میان اعضای هیأت علمی با مرتبه‌ی استادیاری و بالاتر و با موافقت عضو هیأت علمی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده، براساس مفاد «ب» بند «۸-۸» همین ماده، در قالب ظرفیت راهنمایی عضو هیأت علمی تعیین می‌شود.

۸-۱. تا زمانی که استاد راهنما انتخاب نشده، مدیر گروه وظایف استاد راهنما را بر عهده دارد.

۸-۲. ظرفیت پذیرش دانشجو توسط استاد راهنما در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تعیین می‌گردد.

۸-۳. در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنما (ی اول) و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه، راهنمایی رساله‌ی دانشجو را دو استاد راهنما به‌طور مشترک، عهده‌دار می‌شوند، مشروط بر این که راهنمای «اول» یا «اصلی» حداقل ۶۰ درصد مسئولیت هدایت رساله را بر عهده داشته‌باشد. در هر حال، مسئولیت راهنمایی دانشجو با استاد راهنمای اول است.

۸-۴. انتخاب استاد راهنمای دوم به پیشنهاد استاد راهنمای اول و موافقت شورای تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده از میان متخصصان عضو هیأت علمی داخل یا خارج از دانشگاه با رعایت بند «۸» ماده‌ی «۸» این شیوه‌نامه امکان پذیراست.

۸-۵. به پیشنهاد استاد راهنما (اول) و موافقت شورای تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده، یک و در صورت ضرورت، دو استاد مشاور از میان متخصصان عضو هیأت علمی داخل یا خارج از دانشگاه با رعایت مفاد «پ» بند «۸-۸» ماده‌ی «۸» این شیوه‌نامه تعیین می‌گردد.

۸-۶. انتخاب واحد دانشجو در نیمسال دوم از سنوات تحصیلی و پس از آن، منوط به تعیین عنوان، موضوع / زمینه‌ی پژوهشی رساله با تأیید استاد راهنما و مدیر گروه آموزشی است.

۸-۷. دانشجویانی که واحدهای درسی‌شان در دو نیمسال ارائه می‌گردد، در صورت عدم برگزاری ارزیابی جامع در پایان نیمسال دوم یا ردی در ارزیابی جامع، موظف‌اند در نیمسال سوم سال تحصیلی در برگه‌ی انتخاب واحد «ارزیابی جامع» را ثبت نمایند و دانشجویانی که واحدهای درسی‌شان در سه نیمسال ارائه می‌شود، در صورت عدم برگزاری ارزیابی جامع در پایان نیمسال سوم یا ردی در ارزیابی جامع، موظف‌اند در نیمسال چهارم سال تحصیلی در برگه‌ی انتخاب واحد «ارزیابی جامع» را ثبت نمایند.

۸-۸. **شرایط حداقلی** تدریس، راهنمایی و مشاوره‌ی رساله‌ی دانشجویان دوره‌ی دکترا به شرح زیر است، اما شایسته است گروه‌های آموزشی به‌منظور ارتقای سطح کیفی مراحل آموزشی و پژوهشی، به‌ویژه در تدریس، **شرایط حداکثری** را به‌کارگیرند و صاحبان مراتب علمی بالاتر، یعنی استاد و دانشیار را در **اولویت** قرار دهند.

الف) شرایط تدریس:

- ۱) داشتن مدرک دکترا با مرتبه‌ی استادیاری و بالاتر.
- ۲) داشتن چهار نیمسال سابقه‌ی تدریس در مقطع کارشناسی ارشد در دانشگاه مازندران.
- ۳) موافقت شورای تحصیلات تکمیلی گروه.

ب) شرایط راهنمایی رساله:

- ۱) داشتن مدرک دکترا با مرتبه‌ی استادیاری و بالاتر.
  - ۲) حداقل راهنمایی سه پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد دفاع‌شده به‌صورت مستقل در دانشگاه مازندران.
  - ۳) پذیرش دانشجو برای بار اول چاپ حداقل دو مقاله‌ی مستقل مستخرج از پایان‌نامه‌ی دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه مازندران در مجله‌های معتبر علمی-پژوهشی براساس آیین‌نامه‌ی ارتقا در طول دو سال گذشته.
  - ۴) عمل‌کرد خوب در اتمام به‌موقع پایان‌نامه‌ی دانشجویان کارشناسی ارشد.
  - ۵) موافقت شورای تحصیلات تکمیلی گروه.
  - ۶) استاد راهنما موظف است برای دانشجویان ورودی هر سال، حداقل ۲ ساعت از وقتش را در هر هفته به رفع اشکالات آموزشی و پژوهشی دانشجویان دکترا اختصاص دهد.
  - ۷) سقف تعداد رساله برای راهنمایی دانشجویان دکترا به‌ازای هر ورودی با توجه به حضور تمام وقت استاد و ظرفیت خالی برای هدایت کیفی، یک رساله است.
- ۱-۷) در صورت احراز یکی از شرایط زیر و مهیا بودن شرایط، تعداد رساله می‌تواند از یک به دو افزایش یابد:
- ۱-۷) داشتن قراردادهای تحقیقاتی مورد تأیید معاونت پژوهشی دانشگاه با خارج از دانشگاه در ارتباط با پروژه‌ی تحقیقاتی دانشجوی دکترا.

۲-۱-۷) دارا بودن مرتبه‌ی دانشیاری یا استادی، با داشتن دو مقاله‌ی چاپ‌شده در مجلات علمی-پژوهشی براساس آیین‌نامه‌ی ارتقا در دو سال گذشته، که متقاضی، نویسنده‌ی مسؤول یا بدون در نظرگرفتن نام دانشجو، نفر اول باشد.

۸) در صورت نیاز به استاد راهنمای مدعو(خارج از دانشگاه)، دلایل توجیهی لزوم مشارکت استاد راهنمای مدعو در هدایت رساله باید به تأیید کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی گروه برسد. به‌علاوه، استاد راهنمای مدعو(خارج از دانشگاه) نیز باید شرایط مذکور در این ماده را در دانشگاه مبدأ احراز کرده‌باشد و لازم است گروه مربوط، دلایل توجیهی و مدارک دال بر احراز شرایط را به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید.

۹) اعضای هیأت علمی در بار اول با احتساب دانشجویان استعداد درخشان، بورس مربیان، تبدیل به داخل و... - به استثنای دانشجویان پردیس می‌توانند فقط راهنمایی یک دانشجوی دکترا را بر عهده‌گیرند- در صورت راهنمایی مشترک به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی گروه، این تعداد تا دو دانشجو قابل افزایش است- اما پذیرش و راهنمایی دانشجوی دوره‌ی بعدی برای این دسته از اعضای هیأت علمی منوط به گذراندن ارزیابی جامع دانشجو(یان) بار اول است.

۱۰) استادیارانی که بار اول دانشجو می‌پذیرند، به دلیل رعایت مفاد بند «۹» و وقفه‌ی ناشی از ارزیابی جامع، می‌توانند در طول چهار سال، ۳ دانشجو بپذیرند، ولی پذیرش دانشجو در سال پنجم، منوط به چاپ یا اخذ پذیرش حداقل دو مقاله‌ی مستخرج از رساله‌ی دانشجویان دوره‌های قبلی در مجلات معتبر علمی-پژوهشی مورد تأیید وزارت، براساس آیین‌نامه‌ی ارتقااست.

۱۱) در مجموع (با احتساب دانشجویان استعداد درخشان، بورس مربیان، تبدیل به داخل و... به‌استثنای دانشجویان پردیس و شبانه) حداکثر ظرفیت پذیرش راهنمایی دانشجوی دوره‌ی دکترا از ورودی‌های مختلف به‌صورت همزمان، در صورت فراهم‌بودن بسترهای لازم در گروه و دانشکده برای هر عضو هیأت علمی با مرتبه‌ی دانشیار و استاد ۸ و استادیار- به استثنای مشمولین بند «۱۰» همین ماده- ۶ دانشجو است.

تبصره‌ی ۱: شرایط فوق باید در زمان اعلام ظرفیت پذیرش دانشجوی دوره‌ی دکترا به وزارت عتف، احراز شود و به تأیید تحصیلات تکمیلی دانشگاه برسد.

تبصره‌ی ۲: دارا بودن مدرک دکترا برای صاحب‌نظران و محققانی که عضو هیأت علمی نیستند، الزامی است.

پ) شرایط مشاوره‌ی رساله **دانشگاه مازندران**

۱) داشتن مدرک دکترا با مرتبه‌ی استادیاری و بالاتر.

۲) حداقل چهار نیمسال سابقه‌ی تدریس در دوره‌ی کارشناسی ارشد یا تحقیق در دانشگاه مازندران.

۳) حداقل راهنمایی دو پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد در دانشگاه مازندران.

۴) موافقت شورای تحصیلات تکمیلی گروه.

تبصره‌ی ۳: تشخیص احراز شرایط استاد مشاور(خارج از دانشگاه) با شورای تحصیلات تکمیلی گروه است.

ماده ۹. ارزیابی جامع

هدف از ارزیابی جامع، احراز قابلیت‌های آموزشی و پژوهشی دانشجویان است.

۹-۱. شرایط شرکت در ارزیابی جامع

۹-۱-۱. دانشجوی موظف است: الف) پس از گذراندن درس‌های دوره‌ی آموزشی و کسب میانگین کل ۱۶ از ۲۰؛ ب) احراز حد نصاب قبولی در آزمون زبان خارجی، مطابق «ماده‌ی ۴-۲» این شیوه‌نامه؛ پ) بعد از اخذ مجوز از تحصیلات تکمیلی دانشگاه، در ارزیابی جامع شرکت نماید. مدت مجاز مرحله‌ی آموزشی تا پایان کلیه‌ی مراحل ارزیابی جامع، ۴ نیمسال است.

تبصره: در صورتی که دانشجو در مدت مجاز موفق به گذراندن ارزیابی جامع نشود، یک نیمسال بدین مدت افزوده خواهد شد و چنانچه در این مدت نتواند ارزیابی جامع را با موفقیت بگذراند، از ادامه‌ی تحصیل محروم خواهد شد.

۹-۱-۲. دانشجوی موظف است حداقل یک ماه قبل از برگزاری ارزیابی جامع، و نیز حداقل یک ماه قبل از اتمام سنوات مجاز ارزیابی جامع، بعد از تأیید استاد راهنما، از طریق گروه و دانشکده درخواست شرکت در ارزیابی جامع نماید.

۹-۱-۳. دانشکده موظف است حداقل ۲ هفته قبل از برگزاری ارزیابی جامع، مجوز شرکت دانشجویان در ارزیابی جامع را از مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه کسب نماید.

۹-۱-۴. ارزیابی جامع در هر رشته/گرایش حداکثر دو بار در سال و در پایان هر نیمسال تحصیلی به پیشنهاد کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی گروه و پس از تصویب دانشکده و تأیید تحصیلات تکمیلی دانشگاه برگزار می‌شود.

۹-۱-۵. در صورتی که دانشجوی بدون عذر موجه از شرکت در ارزیابی جامع امتناع ورزد، یک نوبت از دو نوبت ارزیابی را از دست می‌دهد و تنها یک بار دیگر مجاز به شرکت در اولین ارزیابی جامع بعدی خواهد بود.

تبصره: تشخیص عذر موجه با تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

۹-۲. دستورالعمل برگزاری ارزیابی جامع

۹-۲-۱. ارزیابی جامع به صورت آزمون‌های کتبی و شفاهی است. مدیر گروه آموزشی باید موضوع و زمان برگزاری آن را در آخرین نیمسال دوره‌ی آموزشی طی اعلامیه‌ای به اطلاع دانشجویان و طی نامه‌ای به آگاهی معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده برساند.

تبصره‌ی ۱: در صورتی که ارزیابی جامع بلافاصله بعد از آخرین نیمسال آموزشی و در بازه‌ی زمانی میان دو نیمسال برگزار شود، نیاز به ثبت نام در نیمسال مستقل ندارد.

تبصره‌ی ۲: در صورت عدم استفاده از تبصره‌ی ۱، ثبت نام در درس ارزیابی جامع در نیمسال بعدی، الزامی است. در صورتی که دانشجو در ارزیابی جامع ثبت نام نماید، اما پیش شرط‌های لازم برای اخذ مجوز را احراز نکرده باشد، یا به تشخیص و تأیید گروه و دانشکده، با رعایت مدت مجاز، مهلت بیشتری برای برگزاری ارزیابی جامع لازم باشد، نتیجه‌ی درس ارزیابی جامع در آن نیمسال در کارنامه‌ی دانشجو به صورت با تأخیر درج می‌شود.

۹-۲-۲. برگزاری و دبیری جلسه‌های ارزیابی جامع بر عهده‌ی مدیر گروه و زیر نظر معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و با نظارت تحصیلات تکمیلی دانشگاه است و توسط کمیته‌ای مرکب از اعضای زیر انجام می‌گیرد:

(۱) استاد(ان) راهنما و مشاور.

تبصره: حضور استاد مشاور، در صورت تصویب پیشنهاد مجاز است.

(۲) دو یا سه عضو هیأت علمی دارای مدرک دکترا با سابقه‌ی سه سال تدریس یا تحقیق در دوره‌های تحصیلات تکمیلی و ترجیحاً دوره‌ی دکترا، با نظر گروه(رشته-گرایش) و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده که حداقل یکی از اعضا، دانشیار یا استاد باشد.

(۳) یک عضو هیأت علمی دانشکده با معرفی معاون آموزشی یا مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه به‌عنوان نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه که حداقل استادیار با درجه‌ی دکترا باشد.

(۴) شورای تحصیلات تکمیلی گروه، اعضای کمیته‌ی ارزیابی جامع را تعیین و از طریق معاون آموزشی دانشکده به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام می‌نماید.

۹-۲-۳. آزمون کتبی ۶۰ و آزمون شفاهی ۴۰ درصد نمره‌ی کل را تشکیل می‌دهند و میانگین کل نمرات دانشجو، در مجموع آزمون‌های کتبی و شفاهی نباید از ۱۶ از ۲۰ کمتر باشد.

۹-۲-۴. آزمون کتبی شامل دو یا سه درس اصلی به انتخاب استاد راهنما و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی است.

۹-۲-۵. آزمون شفاهی شامل سؤالاتی در زمینه‌ی توان علمی، قدرت بیان و استدلال دانشجو و طرح تحقیق رساله‌ی دانشجو به تشخیص کمیته‌ی برگزاری ارزیابی جامع بر اساس «کار برگ ارزشیابی بخش شفاهی ارزیابی جامع»، طراحی شده توسط تحصیلات تکمیلی دانشگاه انجام می‌گیرد.

۹-۲-۶. امتیاز دهی بخش شفاهی ارزیابی جامع به صورت رأی‌گیری مخفی انجام می‌پذیرد.

تبصره‌ی ۱: دانشجویانی که دارای مقاله یا مقالات با شرایط زیر باشند تا ۵۰ درصد نمره‌ی بخش شفاهی می‌تواند به صورت نمره‌ی مازاد به آن‌ها تعلق گیرد، ولی در صورتی که دانشجو از بخش شفاهی در مجموع، نمره‌ی بیش از ۸ کسب نماید، فقط ۸ نمره منظور می‌گردد:

الف) مقاله یا مقالات باید در مجلات علمی- پژوهشی مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری چاپ شده باشد و مقالات چاپ شده در مجلات خارجی باید دارای نمایه‌ی معتبر با ضریب تأثیر مثبت باشند.

ب) مقاله باید در راستای موضوع رساله باشد و درج نام «دانشگاه مازندران» الزامی است ولی درج نام سایر مؤسسات در صورتی که همکار در پژوهش باشند، بلامانع است.

پ) تاریخ ارسال مقاله برای مجله و چاپ باید بعد از قبولی در دوره‌ی دکترا باشد.

ت) امتیاز مقاله توسط کمیته‌ی ارزیابی و براساس آیین‌نامه‌ی ارتقا مشخص می‌شود.

تبصره‌ی ۲: دانشجویان رشته‌های هنر که صاحب ثبت آثار بدیع و ارزنده‌ی هنری «ارزیابی و تأیید شده توسط مراجع ذیصلاح» باشند، در صورت تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی، تحصیلات تکمیلی دانشگاه و کمیته‌ی ارزیابی می‌توانند از امتیاز مقاله بهره مند شوند.

۹-۲-۷. دانشکده پس از دریافت نتایج ارزیابی جامع از نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی، موظف است نتیجه‌ی قبولی یا عدم قبولی یا تمدید مهلت دانشجویان در ارزیابی جامع را به انضمام صورتجلسه، حداکثر در طول دو هفته به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید. در صورت عدم ارسال نتیجه در زمان مقرر، نتیجه‌ی ارزیابی در آن نیمسال به مردود تبدیل می‌شود.

۹-۲-۸. تحصیلات تکمیلی دانشگاه باید ظرف یک هفته، قبولی (۱۶ از ۲۰) و یا عدم قبولی دانشجو را اعلام نماید.

۹-۲-۹. چنانچه دانشجو در آزمون کتبی، حداقل نمره‌ی لازم را کسب نماید ولی در آزمون شفاهی موفق به کسب نمره‌ی قبولی نشود، در صورت تقاضا می‌تواند در ارزیابی جامع بعدی صرفاً در آزمون شفاهی شرکت نماید.

۹-۲-۱۰. چنانچه دانشجو در ارزیابی جامع مردود گردد، گروه موظف است در ارزیابی جامع بعدی از تمام مواد امتحانی از وی ارزیابی به عمل آورد و در صورت عدم قبولی از ادامه‌ی تحصیل محروم خواهد شد.

ماده‌ی ۱۰: تصویب پیشنهاد (طرح پیشنهادی رساله)

۱-۱۰. تصویب پیشنهاد منوط به شرکت یا قبولی در ارزیابی جامع نیست و دانشجو باید تا پایان نیمسال سوم آن را به تصویب برساند و بدین منظور، ابتدا پیشنهاد را باید به گروه ارائه نماید و پس از ارائه به گروه، موظف است در حضور اعضای شورای تحصیلات تکمیلی گروه از آن دفاع کرده و آن را تصویب نماید. این شورا می‌تواند اختیار تصویب پیشنهاد را به کمیته‌ی تصویب، مرکب از اعضای زیر واگذار کند:

(۱) استاد(ان) راهنما و مشاور.

(۲) دو یا سه تن از اعضای هیأت علمی متخصص گروه با مرتبه‌ی حداقل استادیاری و با سه سال سابقه‌ی تدریس یا تحقیق در دوره‌های تحصیلات تکمیلی و ترجیحاً دوره‌ی دکترا.

تبصره‌ی ۱: حداقل دو هفته قبل از برگزاری دفاع از پیشنهاد در شورای تحصیلات تکمیلی گروه، دانشجو موظف به دریافت مجوز برگزاری دفاع، از تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

تبصره‌ی ۲: حضور استاد راهنمای اول و مدیر گروه در جلسه‌ی دفاع از پیشنهاد، الزامی است.

تبصره‌ی ۳: در صورت عدم تصویب پیشنهاد تا پایان نیمسال سوم، دانشجو باید در اولین نیمسال بعد از قبولی در ارزیابی جامع برای پیشنهاد ثبت نام کند. در این صورت، پیشنهادی خود را تا پایان این نیمسال لازم است به تصویب برساند و در صورت عدم تصویب و نیاز به افزایش سنوات، تصمیم‌گیری به عهده‌ی شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است. از این رو، بند «۱۰-۳» فقط زمانی اجرا خواهد شد که دانشجو به دلیل ردی در ارزیابی جامع و نظایر آن نیاز به افزایش سنوات داشته باشد.

دانشگاه مازندران

تبصره‌ی ۴. پیشنهاد (طرح پژوهشی رساله‌ی) دانشجو بعد از تصویب در شورای تحصیلات تکمیلی گروه، لازم است در «کمیته‌ی تصویب پایان‌نامه و رساله‌ی دانشگاه» مطرح شود و در صورت تصویب در این کمیته، رسمیت می‌یابد.

۱۰-۲. «کمیته‌ی تصویب پایان‌نامه و رساله‌ی دانشگاه»، حداقل مرکب است از:

(۱) مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه.

۲) مدیر پژوهش و فناوری دانشگاه.

۳) هیأت رئیسه‌ی هر دانشکده، شامل: الف) رئیس، ب) معاون آموزشی، پ) معاون پژوهشی.

۴) مدیر گروه آموزشی مربوط.

۵) کارشناس پژوهشی دانشکده.

۱۰-۲-۱. مسؤولیت دریافت پیشنهادها (طرح پژوهشی رساله‌ها) از دانشجویان یا گروه‌های آموزشی، بررسی اولیه و طرح در کمیته‌ی تصویب با معاونت پژوهشی دانشکده‌ها است.

۱۰-۲-۲. در صورت نیاز به اصلاحات در پیشنهاد در هریک از مراحل تصویب، دانشجو ملزم به پیگیری نظرهای کمیته‌ی تصویب دانشگاه و اعمال آن‌هاست.

۱۰-۲-۳. رئیس دانشکده نتایج کمیته‌ی تصویب را به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام نماید. مدیر تحصیلات تکمیلی نیز لیست دانشجویان و عناوین و هزینه‌های پیشنهادها را به معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه اعلام کند و آن معاونت مسؤول پرداخت هزینه‌ها از اعتبارات مربوط است.

۱۰-۲-۴. محلّ تشکیل جلسات کمیته‌ی تصویب، دانشکده‌های مربوط است و در صورت موافقت اعضای کمیته می‌تواند در محلّ دیگری تشکیل شود.

۱۰-۳. به هر حال، دانشجو در صورتی که از «بند ۸-۷ ماده‌ی ۸ و یا تبصره‌ی «۱» ماده‌ی ۹-۱-۱» یا نظایر آن که منجر به سنوات بیشتر می‌شود، استفاده‌کند، موظف است حداکثر تا پایان نیمسال پنجم پیشنهادی خود را به تصویب برساند. در غیر این صورت، از ادامه‌ی تحصیل محروم خواهد شد.

تبصره: در شرایط خاص، دانشجو موظف است دلایل مستند و موجه خود را پس از تأیید و اعلام نظر کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی گروه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارائه نماید. تصمیم‌گیری نهایی در این باره با شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه خواهد بود.

۱۰-۴. کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی یا کمیته‌ی تصویب موظف است پس از دریافت پیشنهاد (طرح پیشنهادی رساله‌ی) دانشجو از گروه آموزشی، حداکثر تا سه هفته آن را بررسی کند و معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده باید بعد از تأیید پیشنهاد توسط شورای دانشکده، نتیجه را رسماً به تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام نماید.

۵-۱۰. مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه نتیجه‌ی نهایی را به صورت کتبی به دانشجو اعلام و رونوشت آن را برای صدور ابلاغ‌های لازم به دانشکده ارسال خواهد کرد.

۶-۱۰. دانشجو پس از تصویب پیشنهاد (طرح پیشنهادی رساله) تا زمانی که از رساله‌ی خود دفاع نکرده، موظف است براساس تقویم دانشگاهی در نیمسال‌های بعدی برای رساله، ثبت نام نماید. عدم ثبت نام دانشجو در سنوات مجاز تحصیلی به منزله‌ی انصراف از تحصیل است و بازگشت به تحصیل دانشجو منوط به صدور مجوز توسط تحصیلات تکمیلی دانشگاه است. در صورت ارجاع بازگشت به تحصیل به شورای موارد خاص دانشگاه، دانشجو ملزم به پرداخت شهریه‌ی ثابت نوبت دوم همان نیمسال در همان سال می‌باشد.

۷-۱۰. دانشجوی دکترا باید در هر نیمسال تحصیلی مطابق تقویم تحصیلات تکمیلی دانشگاه گزارش پیشرفت تحصیلی خود را براساس پیشنهادی مصوّب و مطابق فرم مربوط، به صورت کتبی و با تأیید استاد(ان) راهنما و هم-چنین تأیید معاون آموزشی دانشکده به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید. ثبت نام نیمسال‌های بعدی دانشجو منوط به ارائه‌ی گزارش پیشرفت تحصیلی می‌باشد و عدم ارائه‌ی آن به منزله‌ی انصراف از تحصیل است.

۸-۱۰. ثبت نام دانشجویی که در فرصت مطالعاتی به سر می‌برد، پس از ارائه‌ی گزارش پیشرفت تحصیلی صورت می‌گیرد. مجوز کتبی ثبت نام را تحصیلات تکمیلی دانشکده پس از دریافت گزارش پیشرفت تحصیلی دانشجو صادر می‌کند و نظارت بر اجرای ثبت نام بر عهده‌ی گروه مربوط می‌باشد. هم‌چنین دانشکده موظف است رونوشت مجوز را به انضمام مستندات برای تأیید یا رد، به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید.

۹-۱۰. قبل از جلسه‌ی پیش‌دفاع، مدیر گروه دستاوردهای علمی رساله‌ی دانشجو را که به تأیید استاد(ان) راهنما رسیده، به صورت کتبی به معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده ارائه می‌نماید. پس از بررسی و تأیید، نتیجه از سوی معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده به مدیر گروه اعلام می‌شود. با دریافت این تأیید و انجام موفق پیش‌دفاع، دانشجو می‌تواند درخواست مجوز برای دفاع از رساله را ارائه نماید.

۱۰-۱۰. دانشجو موظف است قبل از دفاعیه‌ی نهایی، رساله‌ی خود را در جلسه‌ای با حضور استاد راهنما و مشاوران و افراد علاقمند، تشریح نماید. رساله‌ی دانشجو پس از اصلاحات احتمالی، آماده‌ی دفاع نهایی خواهد شد. استاد راهنما باید گزارش جلسه‌ی پیش‌دفاع مذکور را برای صدور مجوز دفاع نهایی از طریق مدیر گروه به معاون آموزشی دانشکده ارائه نماید.

ماده‌ی ۱۱. ارزیابی رساله (دفاع از رساله)

۱۱-۱. شرایط ارزیابی رساله

دانشجو پس از تدوین رساله و تأیید استاد راهنما و به شرط کفایت دستاوردهای علمی رساله، موظف است در حضور هیأت داوران از آن دفاع کند.

۱-۱-۱۱. احراز کفایت دستاوردهای علمی رساله، مطابق با اهداف طرح پژوهشی و متناسب با موضوع رساله، قبل از دفاع از طریق چاپ یا اخذ پذیرش نهایی حداقل یک مقاله‌ی مستخرج از رساله در مجلات معتبر علمی-پژوهشی مورد تأیید وزارت، براساس آیین‌نامه‌ی ارتقا توسط شورای تحصیلات تکمیلی گروه صورت می‌گیرد. در دستاوردهای علمی منحصرأ باید نام «دانشگاه مازندران» ذکر شود و درج نام سایر مؤسسات در صورتی که همکار در پژوهش باشند، بلامانع است.

تبصره‌ی ۱: مرجع تشخیص مستخرج بودن مقاله از رساله، کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی است.

تبصره‌ی ۲: در صورتی که استاد راهنما کفایت دستاوردهای علمی رساله‌ای را بیش از یک مقاله تشخیص دهد، چاپ یا اخذ پذیرش بیش از یک مقاله، فقط در فرصت مجاز تحصیلی امکان‌پذیر است و در غیر این صورت، دانشجوی مجاز به دفاع از رساله است.

۱-۱-۱۱-۲. در مقالات مستخرج از رساله لازم است نام و نام خانوادگی استاد راهنما و دانشجو، به همراه نام صحیح دانشگاه مازندران یا (University of Mazandaran) و پست الکترونیکی دانشگاه مازندران نوشته‌شود و نویسنده‌ی مسؤول باید استاد راهنما یا دانشجو باشد. در غیر این صورت، آن مقاله برای دفاع از رساله پذیرفته نمی‌شود.

۱-۱-۱۱-۳. در شرایط خاص با تأیید هیأت داوران و شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، تولید دانش فنی، ثبت اختراع، اکتشاف و نوآوری تأییدشده توسط سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران و آثار بدیع هنری، کتاب تألیفی و تصنیفی می‌توانند جایگزین چاپ مقاله شوند. بدیهی است صدور مجوز دفاع، منوط به تأیید مفاد این بند توسط هیأت داوران و تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

۱-۱-۱۱-۴. تحصیلات تکمیلی دانشگاه بعد از احراز کفایت دستاوردهای علمی (موضوع بندهای ۱-۱-۱۱ و ۱-۱-۱۱-۳ این ماده) مجوز دفاع از رساله را صادر می‌کند.

۱-۱-۱۱-۵. ترکیب هیأت داوران به شرح زیر است:
دانشگاه مازندران

الف) استاد(ان) راهنما.

ب) استاد(ان) مشاور.

پ) دو تن از اعضای هیأت علمی دانشگاه در رشته‌ی مربوط با مرتبه‌ی استادیاری و بالاتر با حداقل سه سال سابقه‌ی تدریس یا تحقیق در دوره‌های تحصیلات تکمیلی و ترجیحاً دوره‌ی دکترا به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه به‌عنوان داور داخلی.

تبصره‌ی ۳: یکی از دو داور داخلی باید حداقل دانشیار باشد؛ البته منوط به این‌که گروه آموزشی در آن در رشته یا گرایش، دانشیار داشته‌باشد.

ت) یک نفر عضو هیأت علمی خارج از دانشگاه در رشته-گرایش با مرتبه‌ی دانشجویی و بالاتر یا متخصص در زمینه-ی رساله به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه به‌عنوان داور خارجی.

ث) نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه از میان اعضای هیأت علمی دانشگاه با مرتبه‌ی استادیاری و بالاتر.

۱۱-۱-۶. درخواست صدور مجوز دفاع از رساله توسط دانشجو پس از تأیید استاد راهنما، باید یک ماه قبل از تاریخ دفاع صورت‌پذیرد و بعد از تأیید گروه و تحصیلات تکمیلی دانشکده، حداقل دو هفته قبل از تاریخ دفاع به تحصیلات تکمیلی دانشگاه رسیده‌باشد. ضمناً رساله حداقل یک ماه قبل از دفاع باید در اختیار هیأت داوران قرار گیرد.

۱۱-۱-۷. جلسه‌ی دفاع با حضور استاد راهنمای اول، هیأت داوران و نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه رسمیت می‌یابد.

۱۱-۱-۸. تأیید کتبی داور خارجی و یک داور داخلی مبنی بر قابل قبول بودن رساله برای صدور مجوز دفاع، الزامی است و مدیر گروه آموزشی، مسؤولیت انجام امور مربوط بدان را بر عهده دارد.

۱۱-۱-۹. در صورت غیبت استاد راهنمای دوم یا استادان مشاور در جلسه‌ی دفاع به ترتیب، چهل و سی درصد از حق الزحمه کسر می‌گردد.

۱۱-۱-۱۰. ریاست جلسه‌ی دفاع، نظارت بر حسن اجرا، رعایت ماده‌های این شیوه‌نامه و مصوبات شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه در رابطه با دفاع، بر عهده‌ی نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه بدون حق رأی است.

۱۱-۱-۱۱. دانشجو موظف است در این جلسه گزارشی از رساله‌ی خود را ارائه و از آن دفاع کند.

۱۱-۱-۱۲. حداقل زمان لازم بین تصویب پیشنهاد (طرح پژوهشی رساله) در دانشکده و دفاع از رساله با رعایت ماده‌ی سه، یک سال است.

تبصره: احراز تحقق یک سال، منوط به انتخاب رساله در دو نیمسال تحصیلی و دفاع از آن در پایان نیمسال دوم است.

۱۱-۲. کیفیت ارزیابی رساله

ارزیابی رساله براساس کیفیت علمی و پژوهشی، میزان نوآوری، چگونگی دفاع از یافته‌های پژوهشی و نحوه‌ی نگارش انجام می‌شود.

۱۱-۲-۱. رساله‌ی کلیه‌ی رشته‌های تحصیلی باید به زبان رسمی ایران، یعنی «زبان فارسی» نگارش و دفاع شود. علاوه براین، دانشجویان علاقه‌مند می‌توانند رساله‌ی خود را به زبان انگلیسی بنویسند.

۱۱-۲-۲. رساله‌ی کلیه‌ی رشته‌های زبان‌های خارجی، مانند زبان و ادبیات انگلیسی، زبان روسی، زبان و ادبیات عربی باید به همان زبان رشته‌ی تحصیلی نگارش یابد اما دفاع از آن به زبان فارسی در صورت صلاح‌دید گروه، بلامانع است.

تبصره: دانشجویان خارجی مجاز به نگارش رساله به زبان انگلیسی هستند و نگارش چکیده‌ی بلند به فارسی، الزامی است.

۱۱-۲-۳. در پایان جلسه‌ی دفاع، اعضای هیأت داوران، ارزیابی رساله‌ی دانشجو را بر اساس «سطوح ارزیابی رساله» تعیین می‌نمایند. ملاک تصمیم‌گیری در خصوص قبولی رساله، رأی موافق حداقل سه عضو از اعضای هیأت داوران است. «سطوح ارزیابی رساله» عبارتند از: الف) قبول: ۱. عالی ۲. خیلی خوب ۳. خوب؛ ب) مردود.

سطح بندی بر اساس نمره‌گذاری زیر انجام می‌گیرد:

۱) عالی (۱۹-۲۰)

۲) خیلی خوب (۱۸-۱۸/۹۹)

۳) خوب (۱۶-۱۷/۹۹)

ب) مردود (کمتر از ۱۶)

نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه سطح ارزیابی را ثبت و تأیید می‌نماید و این نتیجه در کارنامه‌ی دانشجو درج می‌گردد.

۱۱-۲-۴. نحوه‌ی محاسبه‌ی آرای هیأت داوران: ۱) استاد یا استادان راهنمای مشترک مجموعاً یک رأی؛ ۲) مشاور یا مشاوران مجموعاً یک رأی؛ ۳) هر کدام از داوران یک رأی مستقل. مجموعاً پنج رأی.

۱۱-۲-۵. چنانچه رساله‌ی دانشجو «غیرقابل قبول» ارزیابی شود، بنابه تشخیص هیأت داوران، دانشجو مجاز است طی حداقل دو و حداکثر شش ماه به شرط این‌که از حداکثر مدت مجاز تحصیل بیشتر نشود، اصلاحات لازم را در رساله به عمل آورد و صرفاً برای یک بار دیگر از آن دفاع کند.

۱۱-۲-۶. تشخیص هیأت داوران مبنی بر قبول رساله با هریک از سطوح سه‌گانه‌ی عالی، بسیار خوب و خوب مذکور در بند «۱۱-۲-۳» ماده‌ی «۱۱-۲»، به مفهوم نادیده گرفتن اصلاحات احتمالی لازم در رساله نخواهد بود بلکه بدین مفهوم است که پس از انجام اصلاحات مورد نظر هیأت داوران، نیازی به دفاع مجدد از رساله نیست. در این صورت، دانشجو باید حداکثر ظرف مدت دو ماه پس از دفاع، رساله‌ی اصلاح‌شده را با تأیید مجدد استاد راهنما، یکی از داوران به انتخاب هیأت داوران و نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه به گروه تحویل دهد.

متعاقباً گروه آموزشی باید ظرف حداکثر یک ماه کلیه مدارک تکمیل شده‌ی مربوط به دانش‌آموختگی، از جمله رساله‌ی اصلاح‌شده و صورت‌جلسه‌ی دفاع را از طریق معاون آموزشی دانشکده به تحصیلات تکمیلی دانشگاه تحویل دهد. در این صورت، تاریخ دانش‌آموختگی همان تاریخ قیدشده در صورت‌جلسه‌ی دفاع خواهد بود.

۱۱-۲-۷. در صورت تأخیر دانشجو در تحویل رساله‌ی اصلاح‌شده، دانشکده باید ظرف مدت ۱۵ روز موضوع و تصمیم اتخاذشده‌ی خود را به صورت کتبی به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید. این تصمیم می‌تواند به یکی از دو صورت ذیل باشد:

الف) دانشجو نیاز به دفاع مجدد دارد و در این صورت باید درخواست مجوز دفاع نیز متعاقباً ارسال شود.

ب) دانشجو نیاز به دفاع مجدد ندارد و مدارک تکمیل‌شده متعاقباً ارسال خواهد شد.

در هر دو صورت تاریخ دانش‌آموختگی، تاریخ ارسال مدارک لازم از تحصیلات تکمیلی دانشکده به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه خواهد بود. وقفه‌ی ایجادشده از زمان دفاع اولیه، با رعایت کلیه ضوابط و در چهارچوب سنوات آیین‌نامه‌ای و قابل اعطا از طرف دانشگاه، جزو سنوات تحصیلی دانشجو محاسبه و طبق ضوابط و حسب مورد، دانشجو مکلف به پرداخت شهریه‌ی سنوات اضافه خواهد بود.

۱۱-۲-۸. هیچ کسر نمره‌ای به‌ازای تمدید سنوات تحصیلی صورت نمی‌پذیرد.

ماده‌ی ۱۲. دانش‌آموختگی

دانشجو پس از گذراندن واحدهای درسی و کسب درجه‌ی «قبول» از رساله‌ی خود، دانش‌آموخته‌ی دوره‌ی دکترای شناخته می‌شود و به دریافت درجه‌ی دکترای تخصصی نایل می‌گردد.

تبصره: مدرک دوره‌ی دکترای با ذکر شیوه‌ی آموزشی-پژوهشی و نوع پذیرش صادر می‌شود.

دانشگاه امان‌نדרان

ماده‌ی ۱۳. تخلف علمی

چنانچه دانشجو در حین تدوین رساله اقدام به تخلف علمی (سرقت علمی، جعل، تقلب، کپی‌برداری و غیره) نماید و این موضوع از سوی دانشگاه اثبات شود، از ادامه‌ی تحصیل محروم شده و صرفاً گواهی مبنی بر تعداد واحدهای گذرانده دریافت می‌کند.

تبصره. احراز و اثبات تخلف علمی دانشجو پس از اتمام رساله از سوی دانشگاه، منجر به ابطال مدرک تحصیلی صادر شده خواهد شد.

ماده‌ی ۱۴. محرومیت از تحصیل

دانشجو در موارد زیر از ادامه‌ی تحصیل محروم خواهد شد:

- ۱) در هریک از نیمسال‌های تحصیلی بدون عذر موجه ثبت نام نکند.
  - ۲) میانگین کل نمره‌های درسی گذرانده، کمتر از ۱۶ باشد.
  - ۳) دفاع از پیشنهادی پژوهشی یا رساله‌ی دکترا در مهلت مقرر انجام نگیرد.
  - ۴) صلاحیت علمی دانشجو برای استمرار فعالیت پژوهشی پس از دو ارزیابی جامع احراز نشود.
  - ۵) ارزیابی پیشرفت فعالیت‌های پژوهشی رساله‌ی دکترا دو بار نامطلوب تشخیص داده شود.
  - ۶) رساله‌ی دانشجو با رعایت «بند ۱۱-۲-۵» ماده‌ی «۱۱-۲» این شیوه‌نامه، «غیر قابل قبول» ارزیابی شود.
  - ۷) مدت مجاز تحصیل با رعایت «ماده‌ی ۳» این شیوه‌نامه به پایان برسد.
- ۱-۱۴. در صورت محروم شدن یا انصراف دانشجو از ادامه‌ی تحصیل در دوره‌ی دکترا، دانشگاه مجاز است با رعایت ضوابط و مقررات مربوط، صرفاً گواهی ریزنمرات درس‌های اخذشده را براساس کارنامه‌ی تحصیلی دانشجو صادر کند و در اختیار وی قرار دهد.
- ۲-۱۴. دانشجوی انصرافی یا اخراجی موظف است به کلیه‌ی تعهداتی که سپرده، عمل کند. در هر حال، صدور گواهی ریزنمرات مندرج در بند «۱۳-۱» منوط به تسویه حساب دانشجو با دانشگاه است.

ماده‌ی ۱۵. سایر موارد

- ۱-۱۵. **تحصیل به صورت تمام وقت:** تحصیل دانشجو در دوره‌ی دکترا به صورت تمام وقت بوده و دانشجو موظف است در زمان‌هایی که گروه تعیین می‌کند در دانشگاه حضور یابد و برنامه‌های آموزشی و پژوهشی خود را انجام دهد. تحصیل دانشجویانی که رابطه‌ی استخدامی (رسمی یا پیمانی) با ارگان‌های دولتی یا غیردولتی دارند، منوط به اخذ مرخصی یا مأموریت تحصیلی در تمام طول دوره‌ی تحصیل است.
- ۲-۱۵. **حضور و غیاب دانشجو:** حضور دانشجو در همه‌ی برنامه‌های درسی و دیگر فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی دوره، الزامی است. غیبت دانشجو در هر درس نباید از سه شانزدهم مجموع ساعت‌های آن درس تجاوز کند. در غیر این صورت، نمره‌ی دانشجو در آن درس، صفر محسوب می‌شود.
- تبصره:** اگر غیبت دانشجو در یک درس بیش از حد مجاز باشد و از نظر گروه و مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه موجه تشخیص داده شود، آن درس از مجموعه‌ی دروس انتخابی وی حذف می‌شود. در این صورت، رعایت حد نصاب شش واحد در آن نیمسال الزامی نیست، ولی آن نیمسال از نظر مدت تحصیل برای دانشجو، یک نیمسال کامل

محسوب می‌شود. این دسته از دانشجویان موظفند حداکثر تا دو هفته پس از تاریخ غیبت، مدارک خود را برای بررسی به دانشکده‌ی مربوط ارائه دهند.

۱۵-۳. ثبت نام، مرخصی تحصیلی و اتمام سنوات تحصیلی: دانشجو باید تا زمان دانش آموختگی در هر نیمسال ثبت نام کند. عدم ثبت نام دانشجو در موعد مقرر در هر نیمسال تحصیلی به منزله‌ی انصراف از تحصیل خواهد بود. ثبت نام در هر نیمسال با تأیید سیستم (اتوماسیون) آموزشی دانشگاه و در شرایط خاص با تحویل برگه‌ی ثبت نام مورد تأیید گروه به اداره‌ی آموزش دانشکده، اعتبار می‌یابد.

۱۵-۳-۱. دانشجو پس از موفقیت در ارزیابی جامع و تا زمانی که از رساله‌ی خود دفاع نکرده، موظف به انتخاب واحد رساله در هر نیمسال تحصیلی است.

۱۵-۳-۲. در موارد خاص که دانشجو عذر موّجه داشته باشد، به شرط دارا بودن سنوات تحصیلی، پس از تأیید استاد راهنما، گروه آموزشی، شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و موافقت شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، می‌تواند از حداکثر دو نیمسال مرخصی تحصیلی یا حذف نیمسال با احتساب در سنوات استفاده کند. در این موارد، درخواست مرخصی باید پیش از آغاز ثبت نام به آموزش دانشکده‌ی مربوط ارائه شود. در صورتی که دانشجو سنوات تحصیلی نداشته باشد نیز شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه مجاز به بررسی خاص بودن وضعیت دانشجو و تصمیم‌گیری در این باره است.

۱۵-۳-۳. درخواست مرخصی تحصیلی در نخستین نیمسال ورود مجاز نیست.

۱۵-۳-۴. دانشجویی که برای استفاده از فرصت مطالعاتی به خارج از کشور سفر کرده و قادر به انتخاب واحد و ارائه‌ی گزارش پیشرفت کار رساله در نیمسال مورد نظر نیست، با تکمیل فرم مربوط متعهد می‌شود که پس از بازگشت و به پایان رساندن دوره‌ی قانونی، حداکثر ظرف یک هفته به آموزش مراجعه و انتخاب واحد کند. معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده باید عدم بازگشت به موقع دانشجو از فرصت مطالعاتی را به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام نماید.

۱۵-۴. نقل و انتقال در دوره‌ی دکترا ممنوع است.

۱۵-۵. دانشجو پس از گذراندن ارزیابی جامع و در صورت موافقت استاد راهنمای اوّل، تکمیل فرم‌های مربوط، دارا بودن شرایط وزارت عتف و شرایط اختصاصی دانشگاه می‌تواند در اولویت استفاده از فرصت مطالعاتی قرار گیرد. استفاده از فرصت مطالعاتی تابع «شیوه‌نامه‌ی اجرایی فرصت تحقیقاتی کوتاه‌مدت در داخل و خارج از کشور» سازمان امور دانشجویان وزارت عتف و مصوّبات دانشگاه است.

تبصره: در زمان درخواست دانشجویی برای استفاده از فرصت مطالعاتی نباید بیش از سه سال از سنوات تحصیلی وی گذشته باشد.

۱۵-۶. چاپ یا نشر الکترونیکی رساله‌های دکترا بلامانع است؛ اما دانشجوی باید کلیه قوانین و مقررات دانشگاه را در این زمینه رعایت نماید. در غیر این صورت، دانشگاه مختار خواهد بود از طریق مراجع ذیربط نسبت به احقاق حقوق خود اقدام نماید.

۱۵-۷. تفسیر مواد آیین‌نامه‌ی دکترا بر عهده‌ی معاونت آموزشی وزارت و تفسیر شیوه‌نامه‌ی اجرایی آن بر عهده‌ی شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است. نظارت بر حسن اجرای آیین‌نامه و این شیوه‌نامه بر عهده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌باشد.

ماده‌ی ۱۶

این شیوه‌نامه‌ی اجرایی، براساس آیین‌نامه‌ی دوره‌ی دکترا به‌شماره‌ی ۲۱/۵۷۲۰۹، مورخ ۱۳۸۹/۰۹/۰۷، مصوب جلسه‌ی ۷۷۵، مورخ ۱۳۸۹/۰۸/۰۸ شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی در یک مقدمه و ۱۵ ماده و ۲۵ تبصره تنظیم شد و در تاریخ ۱۳۹۳/۰۶/۳۱ به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه و در تاریخ ۱۳۹۳/۰۸/۰۷ به تصویب هیأت رئیسه‌ی دانشگاه مازندران رسید و به مدت یک سال تحصیلی (۹۳-۹۴) به صورت آزمایشی به اجرا درآمد و بعد از بازنگری، در یک مقدمه و ۱۶ ماده و ۳۳ تبصره تنظیم شد و در تاریخ ۱۳۹۴/۰۶/۰۹ به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، در تاریخ ۱۳۹۴/۰۷/۲۸ به تصویب هیأت رئیسه و در تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۵ به تصویب شورای دانشگاه مازندران رسید و برای دانشجویان دوره‌ی دکترا سال تحصیلی ۱۳۸۹-۱۳۹۰ و بعد از آن، لازم الاجراست و از تاریخ اجرا، و برای دانشجویان دوره‌ی دکترا سال تحصیلی ۱۳۸۹-۱۳۹۰ و بعد از آن، لازم الاجراست و از تاریخ اجرا، کلیه آیین‌نامه‌ها، بخش‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مغایر با این شیوه‌نامه لغو می‌گردد. اتخاذ تصمیم در خصوص موارد پیش‌بینی نشده در آیین‌نامه‌ی دکترا به‌شماره‌ی ۲۱/۵۷۲۰۹، مورخ ۱۳۸۹/۰۹/۱۷، بر عهده‌ی شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

اتخاذ تصمیم در خصوص موارد پیش‌بینی نشده در آیین‌نامه‌ی دکترا به‌شماره‌ی ۲۱/۵۷۲۰۹، مورخ ۱۳۸۹/۰۹/۱۷، بر عهده‌ی شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.